

SABIEDRISKO
PAKALPOJUMU
REGULĒŠANAS
KOMISIJA

KONSULTĀCIJU DOKUMENTS

par grozījumu Inčukalna pazemes gāzes krātuves lietošanas noteikumos

2022.gada 10.martā
Rīga

Ūnijas iela 45
Rīga, LV-1039
Latvija

T: +371 67097200
F: +371 67097277
E: sprk@sprk.gov.lv

www.sprk.gov.lv

Satura rādītājs

I Konsultāciju dokumenta kopsavilkums	3
II Normatīvā akta projekta izstrādes nepieciešamība	3
1) Pamatojums	3
2) Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas	3
3) Sabiedrības mērķgrupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt...5	
4) Izvērtējums par ietekmi uz sabiedrības mērķgrupām, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt.....	5

Pielikumā: Lēmuma projekts "Grozījums Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2020.gada 1.oktobra lēmumā Nr.1/14 "Inčukalna pazemes gāzes krātuves lietošanas noteikumi"".

I Konsultāciju dokumenta kopsavilkums

Konsultāciju dokumenta mērķis ir informēt sabiedrību un uzzināt ieinteresēto personu viedokli par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – Regulators) lēmuma projektu "Grozījums Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2020.gada 1.oktobra lēmumā Nr.1/14 "Inčukalna pazemes gāzes krātuves lietošanas noteikumi"" (turpmāk – Grozījuma projekts).

Enerģētikas likuma 15.panta septītā daļa noteic, ka Regulators apstiprina dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas, kā arī sašķidrīnātās dabasgāzes sistēmas operatora izstrādātos sistēmas lietošanas noteikumus vai dabasgāzes krātuves lietošanas noteikumus, kuriem jābūt objektīvi pamatotiem, ekonomiski attaisnotiem, taisnīgiem, vienlīdzīgiem, atklātiem un pieejamiem visiem sistēmas lietotājiem un pretendentiem, kas pieprasa pieeju attiecīgajai sistēmai. Minētā tiesību norma arī noteic, ka Regulators ir tiesīgs veikt izmaiņas šajos noteikumos.

Pamatojoties uz Enerģētikas likumā noteikto pilnvarojumu, Regulators ar 2020.gada 1.oktobra lēmumu Nr.1/14 apstiprināja noteikumus "Inčukalna pazemes gāzes krātuves lietošanas noteikumi" (turpmāk – Noteikumi), ar kuriem noteikta krājumu pārceļšanas kārtība, kas stimulē uzglabāšanas sistēmas lietotājus (turpmāk – sistēmas lietotājs) līdz dabasgāzes izņemšanas sezonas beigām izņemt no Inčukalna pazemes gāzes krātuves (turpmāk – krātuve) pēc iespējas lielāku dabasgāzes daudzumu, lai nodrošinātu krātuves ilgtspējīgu darbību, kā arī noteikts krātuves cikla dabasgāzes iesūkņēšanas un izņemšanas sezona ilgums.

Dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas operators (turpmāk – sistēmas operators) akciju sabiedrība "Conexus Baltic Grid" (turpmāk – "Conexus Baltic Grid") savā 2022.gada 25.februāra iesniegumā Nr.COR-N-2022/0365 lūdza Regulatoru veikt izmaiņas Noteikumos, lai stiprinātu dabasgāzes apgādes drošumu, 2022./2023.gada krātuves ciklā nodrošinot pēc iespējas lielāku krājumu daudzumu krātuvē.

Nemot vērā minēto un būtiskās izmaiņas ģeopolitiskajā situācijā Eiropā un pasaulē, Grozījuma projekts paredz būtiskas izmaiņas krājumu pārceļšanas kārtībā 2021./2022.gada krātuves cikla beigās, samazinot krājumu daudzumu, kas uz 2022./2023.gada krātuves ciklu tiks pārceļti uz krājumu pārceļšanas produktu. Grozījuma projektā noteiktas sistēmas operatora tiesības 2021./2022.gada krātuves cikla dabasgāzes izņemšanas sezonā veikt dabasgāzes iesūkņēšanu, kā arī 2022./2023.gada krātuves ciklā pagarināt dabasgāzes iesūkņēšanas sezonu.

Priekšlikumus un komentārus par Noteikumu projektu lūdzam Regulatoram iesniegt rakstveidā, nosūtot tos uz elektroniskā pasta adresi sprk@sprk.gov.lv, līdz **2022.gada 24.martam**.

Regulatora sagatavotais Grozījuma projekts ir pievienots šā dokumenta pielikumā

II Normatīvā akta projekta izstrādes nepieciešamība

1) Pamatojums

Noteikumi noteic, ka attiecībā uz krājumiem krātuves cikla beigās, kas tiek uzglabāti attiecīgā jaudas produkta ietvaros, tiek uzskatīts, ka sistēmas lietotājs ir rezervējis krājumu pārceļšanas produktu nākamajam krātuves ciklam attiecīgajā krājumu daudzumā, par kuru norēķinās ar sistēmas operatoru saskaņā ar nākamajam krātuves ciklam noteikto krājumu pārceļšanas produkta tarifu. Krājumu pārceļšanas produktam, salīdzinot ar pārējiem krātuves jaudas produkta tarifiem, ir noteikts augstākais tarifs, lai rosinātu sistēmas lietotājus pēc iespējas samazināt krājumu daudzumu izņemšanas sezonas beigās, tādējādi samazinot krātuves tehniskās jaudas izmaiņas iespējas nākamajā krātuves ciklā.

Dabasgāze Latvijas ekonomikai un enerģētikai ir nozīmīgs resurss, un tai ir būtiska loma pārveidošanas sektorā – ražojot siltumenerģiju un elektroenerģiju. Tādējādi traucējumi

dabaszgāzes apgādes sistēmā skartu gan rūpniecību, gan pakalpojumu sfēru, gan mājsaimniecību lietotājus. Dabaszgāzes piegāde ir viena no nacionālās drošības jomām. Ievērojot, ka Latvijas galalietotāju apgādei ar dabaszgāzi ziemā pamatā tiek izmantota krātuvē uzglabātā dabaszgāze, iespējami lielāks krājumu daudzums krātuvē ir viens no būtiskākajiem dabaszgāzes piegādes drošuma garantiem.

Ņemot vērā ģeopolitiskās situācijas pasliktināšanos un līdz ar to pieaugošo dabaszgāzes piegādes pārtraukuma risku, lai sekmētu pēc iespējas lielāku krājumu daudzumu krātuvē 2022./2023.gada krātuves ciklā, Grozījuma projektā noteikts, ka sistēmas operators 2021./2022.gada krātuves cikla dabaszgāzes izņemšanas sezonā var organizēt dabaszgāzes iesūknēšanu, informāciju par to publicējot savā tīmekļvietnē. Krājumi 2021./2022.gada krātuves cikla beigās, kas veidojušies šādi organizētas dabaszgāzes iesūknēšanas rezultātā, tiek pārnesti uz 2022./2023.gada krātuves ciklu saskaņā ar krātuves jaudas produktu, kura ietvaros tie tika uzglabāti 2021./2022.gada krātuves ciklā un kuru sistēmas lietotājs ir rezervējis 2022./2023.gada krātuves ciklam attiecīgajā krājumu daudzumā.

Pārējie krājumi 2021./2022.gada krātuves cikla beigās tiek pārnesti uz nākamo krātuves ciklu nevis krājumu pārceļšanas produkta ietvaros, kā tas noteikts Noteikumos, bet tie tiek pārnesti uz krātuves jaudas produktu, kura ietvaros tie tika uzglabāti 2021./2022.gada krātuves ciklā, ja sistēmas lietotājs ir rezervējis jaudas produktu 2022./2023.gada krātuves ciklam attiecīgajā krājumu daudzumā.

Tikai gadījumā, ja sistēmas lietotājs nav rezervējis krātuves jaudas produktu 2022./2023.gada krātuves ciklam attiecīgajā krājumu daudzumā, kura ietvaros krājumi tika uzglabāti 2021./2022.gada krātuves ciklā, krājumus pārnesot tiek uzskatīts, ka sistēmas lietotājs ir rezervējis krājumu pārceļšanas produktu attiecīgajā krājumu daudzumā.

Turklāt Grozījuma projekts paredz sistēmas lietotājam iespēju krājumiem, kuriem sistēmas lietotājs līdz 2021./2022.gada krātuves cikla beigām vēl nebūs rezervējis jaudas produktu attiecīgā apjomā, rezervēt nepieciešamo jaudas produktu. Lai to būtu iespējams izdarīt, sistēmas operators 2022.gada 2.maijā informēs sistēmas lietotāju par krājumu daudzumu, kuram sistēmas lietotājs nav rezervējis jaudas produktu 2022./2023.gada krātuves ciklam. Savukārt sistēmas lietotājs 2022.gada 3.maijā informēs sistēmas operatoru par krājumu daudzumu, kuram pēc 2022.gada 3.maija notiekošajā krātuves jaudas izsolē sistēmas lietotājs attiecīgā apjomā rezervēs jaudas produktu.

Dabaszgāzes pārsūknēšanas agregātu darbībai, kas nodrošina dabaszgāzes iesūknēšanas procesu 2021./2022.gada krātuves cikla dabaszgāzes izņemšanas sezonā, nepieciešamo degvielas gāzes daudzumu nosaka atbilstoši sistēmas operatora 2021./2022.gada krātuves cikla iesūknēšanas sezonai noteiktajam degvielas gāzes patēriņa koeficientam, un to par saviem līdzekļiem nodrošina sistēmas lietotājs.

Noteikumu 11.punkts noteic, ka krātuves cikla dabaszgāzes iesūknēšanas sezona sākas attiecīgā gada 1.maijā un beidzas attiecīgā gada 14.oktobrī un krātuves cikla dabaszgāzes izņemšanas sezona sākas attiecīgā gada 15.oktobrī un beidzas nākamā gada 30.aprīlī. Ievērojot, ka 2022./2023.gada krātuves ciklā iesūknēšanai krātuvē paredzēto dabaszgāzi pamatā varētu piegādāt no Lietuvas dabaszgāzes pārvades sistēmas, un ņemot vērā Latvijas–Lietuvas starpsavienojuma jaudu, Grozījuma projektā noteiktas sistēmas operatora tiesības pagarināt 2022./2023.gada krātuves cikla iesūknēšanas sezonu. Informāciju par izmaiņām iesūknēšanas sezonas beigu un izņemšanas sezonas sākuma datumā sistēmas operators publicēs savā tīmekļvietnē ne vēlāk kā divas nedēļas pirms izņemšanas sezonas sākuma.

2) Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas

Ievērojot Enerģētikas likuma 15.panta septīto daļu, Grozījuma projekta izstrādē iesaistījās "Conexus Baltic Grid".

3) Sabiedrības mērķgrupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt

Noteikumu projektā ietvertais regulējums ietekmēs dabasgāzes galalietotājus, sistēmas lietotājus, kā arī "Conexus Baltic Grid".

4) Izvērtējums par ietekmi uz sabiedrības mērķgrupām, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt

Grozījuma projekts pozitīvi ietekmēs dabasgāzes galalietotājus, jo paaugstināsies to apgādes drošums, kā arī sistēmas lietotājus, jo samazinātas prasības attiecībā uz krājumu izņemšanu 2021./2022.gada krātuves cikla beigās. Sistēmas operatoram "Conexus Baltic Grid" noteikti papildu pienākumi.

Priekšsēdētāja

A. Ozola

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Grozījums Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2020.gada 1.oktobra lēmumā Nr.1/14 “Inčukalna pazemes gāzes krātuves lietošanas noteikumi”

*Izdots saskaņā ar Enerģētikas likuma
15.panta septīto daļu*

1. Izdarīt Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2020.gada 1.oktobra lēmumā Nr.1/14 “Inčukalna pazemes gāzes krātuves lietošanas noteikumi” (Latvijas Vēstnesis, 2020, 193.nr., 2021, 245.nr.) šādu grozījumu:

papildināt lēmumu ar 82.⁵, 82.⁶, 82.⁷, 82.⁸, 82.⁹ un 82.¹⁰ punktu šādā redakcijā:

“82.⁵ Sistēmas operators var atļaut sistēmas lietotājiem 2021./2022.gada krātuves cikla izņemšanas sezonas laikā iesūknēt dabasgāzi krātuvē 2021./2022.gada krātuves ciklam rezervētā jaudas produkta ietvaros. Sistēmas operators ne vēlāk kā divas darba dienas pirms iesūknēšanas publicē savā tīmekļvietnē iesūknēšanas sākuma datumu.

82.⁶ Dabasgāzes pārsūknēšanas agregātu darbībai, kas nodrošina dabasgāzes iesūknēšanas procesu saskaņā ar šo noteikumu 82.⁵ punktu, nepieciešamo degvielas gāzes daudzumu nosaka atbilstoši sistēmas operatora 2021./2022.gada krātuves cikla iesūknēšanas sezonai noteiktajam degvielas gāzes patēriņa koeficientam, un to par saviem līdzekļiem nodrošina sistēmas lietotājs.

82.⁷ Sistēmas operators 10 dienu laikā pēc 2021./2022.gada krātuves cikla beigām nosaka faktisko degvielas gāzes patēriņu dabasgāzes iesūknēšanas procesa nodrošināšanai saskaņā ar šo noteikumu 82.⁵ punktu.

82.⁸ Ja sistēmas operatora patērētais degvielas gāzes daudzums dabasgāzes iesūknēšanas procesa nodrošināšanai saskaņā ar šo noteikumu 82.⁵ punktu ir mazāks nekā iesūknēšanas laikā saņemtais daudzums no sistēmas lietotāja, sistēmas operators atdod neizmantoto degvielas gāzi sistēmas lietotājam proporcionāli faktiski iesūknētajam daudzumam iesūknēšanas laikā.

82.⁹ Sistēmas lietotāja 2021./2022.gada krātuves cikla beigās jaudas produkta ietvaros, kuram beidzas izmantošanas periods, esošie krājumi uz nākamo krātuves ciklu tiek pārnesti šādi:

82.⁹1. krājumi, kas uzglabāti krātuvē, veicot dabasgāzes iesūknēšanu saskaņā ar šo noteikumu 82.⁵ punktu, attiecīgā daudzumā tiek pārnesti uz krātuves jaudas produktu, kura ietvaros tie tika uzglabāti 2021./2022.gada krātuves ciklā un kuru

sistēmas lietotājs ir rezervējis 2022./2023.gada krātuves ciklam attiecīgajā krājumu daudzumā. Sistēmas lietotājs norēķinās ar sistēmas operatoru saskaņā ar 2022./2023.gada krātuves ciklam noteikto attiecīgā jaudas produkta tarifu un jaudas produkta piešķiršanas paziņojumā noteikto prēmiju;

82.⁹². šo noteikumu 82.⁹¹.apakšpunktā neminēti krājumi tiek pārnesti uz krātuves jaudas produktu, kura ietvaros tie tika uzglabāti 2021./2022.gada krātuves ciklā, ja sistēmas lietotājs ir rezervējis jaudas produktu 2022./2023.gada krātuves ciklam attiecīgajā krājumu daudzumā. Sistēmas lietotājs norēķinās ar sistēmas operatoru saskaņā ar 2022./2023.gada krātuves ciklam noteikto attiecīgā jaudas produkta tarifu un jaudas produkta piešķiršanas paziņojumā noteikto prēmiju;

82.⁹³. šo noteikumu 82.⁹¹.apakšpunktā neminēti krājumi attiecīgā daudzumā tiek pārnesti uz krājumu pārceļšanas produktu, ja sistēmas lietotājs nav rezervējis krātuves jaudas produktu 2022./2023.gada krātuves ciklam attiecīgajā krājumu daudzumā, kura ietvaros krājumi tika uzglabāti 2021./2022.gada krātuves ciklā. Sistēmas lietotājs norēķinās ar sistēmas operatoru saskaņā ar 2022./2023.gada krātuves ciklam noteikto krājumu pārceļšanas produkta tarifu;

82.⁹⁴. sistēmas operators 2022.gada 2.maijā informē sistēmas lietotāju par krājumu daudzumu, kuram sistēmas lietotājs nav rezervējis jaudas produktu 2022./2023.gada krātuves ciklam. Sistēmas lietotājs 2022.gada 3.maijā informē sistēmas operatoru par krājumu daudzumu, kuram pēc 2022.gada 3.maija nākamajā notiekošajā krātuves jaudas izsolē sistēmas lietotājs attiecīgā apjomā rezervēs jaudas produktu;

82.⁹⁵. sistēmas operators, nosakot pēc 2022.gada 3.maija nākamās notiekošās krātuves jaudas izsoles ietvaros jaudas produktam maksimāli pieejamo krātuves jaudas apjomu, ņem vērā krājumus, kuriem sistēmas lietotāji rezervēs jaudas produktu.

82.¹⁰ Sistēmas operators 2022./2023.gada krātuves ciklā var mainīt šo noteikumu 11.punktā noteikto dabasgāzes iesūkņēšanas sezonas beigu un izņemšanas sezonas sākuma datumu, pagarinot iesūkņēšanas sezonu. Sistēmas operators ne vēlāk kā divas nedēļas pirms izņemšanas sezonas publicē savā tīmekļvietnē iesūkņēšanas sezonas beigu un izņemšanas sezonas sākuma datumu.

82.¹¹ Ja kompetentā valsts pārvaldes iestāde izsludina kādu no Eiropas Parlamenta un Padomes 2017.gada 25.oktobra Regulā (ES) 2017/1938 par gāzes piegādes drošības aizsardzības pasākumiem un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr.994/2010 noteiktajiem krīzes līmeņiem dabasgāzes apgādes nozarē, tajā skaitā enerģētisko krīzi, Noteikumi ir piemērojami tiktāl, ciktāl tie nav pretrunā ar attiecīgo kompetento valsts pārvaldes iestāžu noteikto regulējumu attiecīgā krīzes līmeņa gadījumā.”.

2. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis”.

Priekšsēdētāja

A. Ozola